

INTENSIFICAREA MIȘCĂRILOR DE POPULAȚIE CA EFECT AL PERMACRIZEI GLOBALE

Alexandra SARCINSCHI

Într-o lume caracterizată de *permacriză*⁸⁰, în mai 2023 au fost înregistrate peste 114 milioane de persoane dislocate forțat pe întregul glob, reprezentând cel mai înalt nivel consemnat până acum de către ONU (USA for UNHCR 2024). Acesta poate fi considerat rezultatul unor fenomene și evenimente majore din ultimii ani, care sunt simultane sau se succed, precum conflicte, crize, persecuții, sărăcie extremă, nerespectarea drepturilor omului, dezastre naturale etc. Este vorba, așadar, despre un număr mare de evenimente perturbatoare ce se desfășoară o perioadă îndelungată, pe parcursul căreia, dincolo de distrugerile și pierderile umane și materiale, persistă efectele și percepția insecurității determinată de acestea.

Scopul lucrării de față este de a analiza evoluția elementelor ce definesc fenomenul contemporan al migrației, raportându-ne la evenimentele care au marcat anul 2023 și care au determinat mișcări semnificative de populație atât în interiorul țărilor de referință, cât și dincolo de granițele acestora. Odată identificate aceste elemente, vom stabili pe baza unor indicatori consacrați cazurile reprezentative pentru anul trecut și vom discuta posibii factori, istorici sau situaționali, ce au determinat aceste evoluții.

Demersul se bazează pe analiza datelor secundare, iar selecția surselor ține seama de criteriul specializării. Astfel, am identificat statistici publice elaborate de organizații și forumuri de profil cu tradiție de cel puțin zece ani⁸¹, precum Organizația Internațională pentru Migrație

⁸⁰ Am discutat pe larg acest termen în ediția anterioară a monografiei „Evaluare strategică”, în capitolul „Permacriză” umanitară? Războiul din Ucraina, insecuritatea percepută și acutizarea crizei umanitare („Evaluare strategică 2022. Lumea între pandemie și război”, Editura UNAP „Carol I”, București, 2023, pp. 164-207, URL: https://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/evaluare_strategica_2022.pdf).

⁸¹ Apelul la tradiție este necesar din două perspective: în primul rând, cea a rafinării metodologiei proprii de-a lungul timpului, iar în al doilea rând, cea a publicării anuale de date, ceea ce permite

(IOM – *International Organization for Migration*), Biroul Înaltului Comisar ONU pentru Refugiați (UNHCR – *The Office of the United Nations High Commissioner for Refugees*), Biroul statistic al UE (Eurostat), Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex – *The European Border and Coast Guard Agency*) etc.

În ceea ce privește selectarea evenimentelor importante ale anului 2023, am folosit câteva baze de date pentru a le identifica atât pe cele nou declanșate, cât și pe cele agravate pe parcursul anului trecut. Pentru a delimita mai clar sfera de analiză, am corelat statisticile referitoare la numărul refugiaților, solicitanților de azil, migranților ilegali și persoanelor dislocate intern cu focarele de criză, astfel încât să analizăm doar mișcările semnificative de populație (fluxuri de peste 10.000 de persoane de o anumită naționalitate). Bazele de date utilizate depind de specificul evenimentelor urmărite: crize și conflicte politice și militare – Grupul pentru Crize Internaționale (ICG – *International Crisis Group*) sau de mediu – Grupul Munich RE și Centrele Naționale pentru Informații de Mediu, SUA (NOAANCEI – *National Centers for Environmental Information*).

Deși sursele de informare folosite sunt caracterizate atât de acuratețea metodologică, cât și de volumul mare de date culese din aproape toate regiunile lumii, folosirea lor implică o limită importantă, deoarece nu toate acoperă întregul an 2023, aceleași țări sau indicatori referitori la migrația forței de muncă ori pentru reunirea familiei. Din acest motiv și deoarece constituie una dintre cele mai importante zone de interes pentru România, focusul este pe țările de destinație din Uniunea Europeană, Frontex și Eurostat furnizând situații la zi referitoare la trecerile ilegale ale frontierei (detectate la intrarea între punctele de trecere ale frontierelor externe ale statelor membre ale UE și ale țărilor asociate Schengen, agregate pe rute), respectiv la solicitările de azil. De asemenea, este inclus în analiză și fenomenul migrației mixte, deoarece include și categoriile pentru care nu sunt disponibile public statistici distincte.

1. Tendințe în mișcarea populației către țările Uniunii Europene

Dacă în perioada imediat următoare crizei europene a refugiaților și a migranților ilegali (2015-2016) s-a manifestat la nivel global o tendință semnificativă de creștere a numărului de refugiați, ilustrată prin dublarea acestuia între 2016 și 2022 (34,6 milioane de refugiați), doar în prima parte a anului 2023 a fost înregistrată o nouă creștere de 3%

realizarea unei analize longitudinale, în special prin comparație cu anul de vârf al crizei refugiaților și migrației ilegale în Europa (2015).

(1,2 milioane de refugiați) (UNHCR 2023a, 21). La momentul realizării acestei analize, UNHCR nu a publicat datele complete referitoare la anul ce tocmai s-a încheiat, dar specialiștii săi prognozează că, până la sfârșitul lui septembrie 2023, populația totală de refugiați va atinge 36,5 milioane, iar cea de solicitanți de azil 6,5 milioane. Cauzele acestei evoluții sunt considerate a fi în principal războaiele din Sudan și Ucraina, dar și revizuirea estimărilor referitoare la populația afgană din Pakistan (*Ibidem*).

În acest context, țările UE ocupă un loc important ca țări de destinație, atât din punct de vedere al presiunii migrației ilegale, cât și al numărului de solicitanți de azil. Pentru a putea analiza cauzele acestei situații, este necesară discutarea a patru indicatori ai mișcării populației către țările UE, și anume: *numărul trecerilor ilegale de frontieră la granițele externe ale UE, numărul persoanelor din fluxurile de migrație mixtă către Europa, numărul solicitanților de azil pentru prima dată în UE și numărul refugiaților, altor persoane care au nevoie de protecție internațională, apatrizilor și altor persoane de interes pentru UNHCR*. Din păcate, după cum am afirmat anterior, la momentul elaborării acestei lucrări nu au fost publicate date pentru 2023 referitoare la alte tipuri de migrație, exceptând migrația mixtă.

1.1. Treceri ilegale de frontieră la granițele externe ale UE

În 2023, Frontex a identificat peste 442.000 de treceri ilegale de frontieră la granițele externe ale Uniunii, dintre care aproximativ 380.000 la intrare și 62.000 la ieșire, ceea ce indică o creștere a migrației ilegale nu doar raportat la anul 2022 (creștere de 17%), ci și la 2021 (Frontex 2024a, 1). De asemenea, 2023 reprezintă anul cu cel mai consistent flux de migrație ilegală după criza din 2015-2016. Conform raportărilor Frontex, granițele maritime au fost cele mai solicitate, în special pe ruta vest-africană, est-mediteraneeană și central-mediteraneeană⁸² (figura nr. 1).

⁸² Frontex definește rutele după cum urmează (Frontex 2024b):

- ruta central-mediteraneeană: granițele maritime ale Italiei și Maltei;
- ruta est-mediteraneeană: granițele maritime ale Ciprului și Greciei și granițele terestre ale Greciei și Bulgariei cu Turcia;
- ruta vest-mediteraneeană: granițele maritime și terestre ale Spaniei, exceptând Insulele Canare;
- ruta vest-africană: Insulele Canare;
- ruta vest-balcanică cuprinde granițele terestre ale Bulgariei, României, Ungariei și Croației cu țări din regiunea Balcanilor de Vest;
- ruta granițelor estice se referă la granițele terestre ale României, Ungariei, Slovaciei, Poloniei, Lituaniei, Letoniei, Estoniei, Finlandei și Norvegiei cu Moldova, Ucraina, Belarus și Federația Rusă;

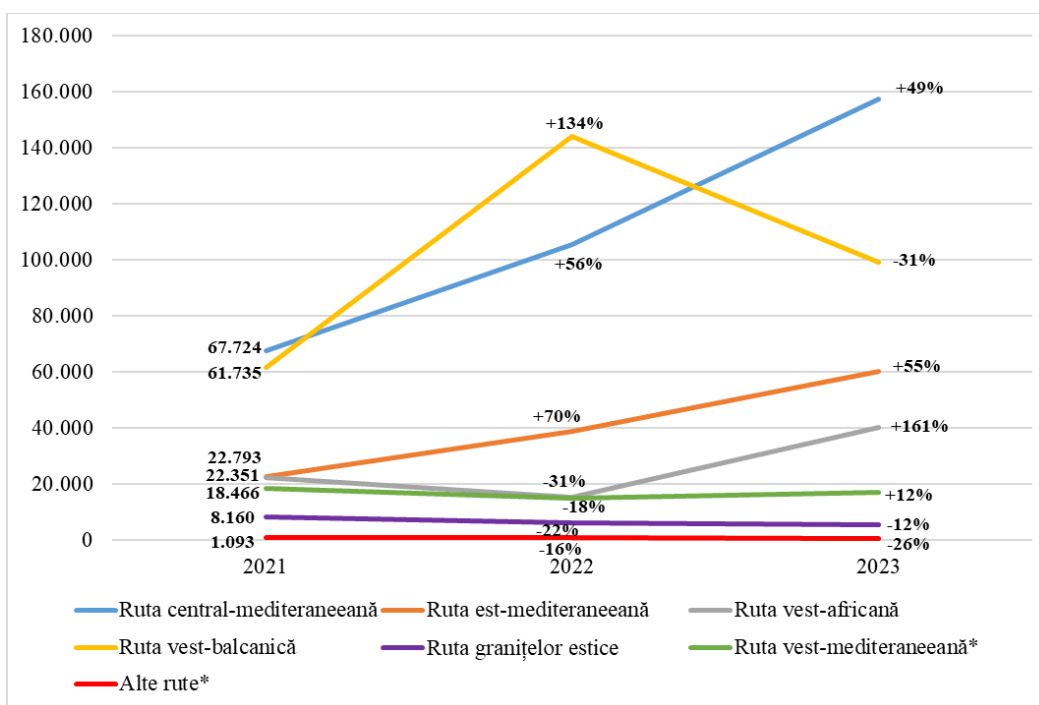

Figura nr. 1: Evoluția numărului trecerilor ilegale de frontieră la granițele externe ale UE în perioada 2021-2023 (comparație 2022 cu 2021, respectiv 2023 cu 2022)

Sursa datelor: Frontex (Ibidem)

* Include estimări

Pe rutele exclusiv maritime, cei mai mulți cetățeni străini au fost identificați ca provenind din Senegal (aproximativ 18.000), Maroc (aproape 6.000) și Mali (peste 5.500) pe cea vest-africană, respectiv din Guinea (peste 18.600), Tunisia (peste 18.100) și Coasta de Fildeș (peste 16.000) pe cea central-mediteraneeeană (Frontex 2024b). De semnalat faptul că în primul trimestru al anului trecut, comparativ cu aceeași perioadă din 2022, numărul bengalezilor care au trecut ilegal frontiera pe ultima rută s-a dublat, iar numărul ivorienilor a crescut, devenind a treia naționalitate ca volum al migrației (MMC 2023a, 5). De altfel, ruta central-mediteraneeeană a resimțit și în primele cinci luni o sporire a fluxului migratoriu, în special dinspre și prin Tunisia spre Italia, comparativ cu aceeași perioadă a lui 2022 (a crescut proporția ivorienilor și guineezilor și a scăzut cea a tunisienilor și a egiptenilor) (MMC 2023b, 7). Cel mai mare flux a fost înregistrat în trimestrul al treilea al anului 2023, dublu față de cel anterior, în Lampedusa fiind declarată stare de urgență la mijlocul lui septembrie (Tunisia a constituit principala țară de îmbarcare) (MMC 2023c, 6).

Pe ruta est-mediteraneeeană, care include și o componentă terestră, numărul de treceri de frontieră maritimă este predominant (peste 52.000 de treceri pe granițele maritime ale Ciprului și Greciei,

- alte rute: Marea Neagră (granițele maritime ale Bulgariei și României), ruta circulară din Albania către Grecia (granița terestră a Greciei cu Albania și Macedonia de Nord.

raportat la peste 8.500 de treceri pe granițele terestre ale Greciei și Bulgariei cu Turcia), iar țările de origine sunt Siria (aproape 18.500), Afganistan (peste 9.000) și Palestina (peste 6.500). De notat faptul că, în ceea ce privește Palestina, datele repartizate pe luni calendaristice arată că nu există nicio relație directă între aceste cifre și evenimentele ce au urmat atacului Hamas din 7 octombrie 2023, deoarece lunile de vârf pentru trecerile ilegale au fost august-septembrie 2023 (Frontex 2024b), iar numărul acestora s-a triplat pe ruta est-mediteraneeană încă din primul trimestru (MMC 2023a, 6). De asemenea, și pe această rută a fost semnalată o creștere importantă în trimestrul al treilea a numărului de sosiri ilegale în Grecia (peste trei sferturi din numărul de sosiri în perioada ianuarie-septembrie 2023 a fost înregistrat în trimestrul al treilea, de peste cinci ori mai multe decât în trimestrul anterior), principalele naționalități fiind palestiniană, afgană, somaleză, siriană și eritreeană (MMC 2023c, 5).

Pe ruta vest-africană și vest-mediteraneeană, în prima parte a lui 2023 nu au fost semnalate schimbări importante în numărul și compoziția populației identificate la frontierele UE (MMC 2023a), însă, pe parcursul anului, volumul fluxului de migrație s-a modificat, astfel că, trimestrul al patrulea a contabilizat peste jumătate din sosirile înregistrate în întregul an în Spania. În Insulele Canare, cu cel mai mare număr de sosiri, principalele naționalități au fost marocană, senegaleză și guineeană, iar în Ceuta și Melilla – marocană, algeriană și siriană (MMC 2024, 7-8).

În ansamblu, datele Frontex culese pe parcursul anului arată că principalele naționalități detectate la trecerea ilegală a frontierei la intrarea în UE în primele 11 luni au fost: siriană (100.962), guineeană (19.928), sub-sahariană nespecificată (18.143), ivoriană (17.165), tunisiană (17.155), afgană (16.990), marocană (14.477), bengaleză (13.417), necunoscută (13.061) și egipteană (11.696) (Frontex 2024a, 3). Chiar dacă numărul sirienilor reprezintă 28% din total, totuși, în 2023, fluxul dinspre Asia a scăzut, în timp ce creșterea numărului total al trecerilor ilegale de frontieră este cauzată de amplificarea fluxului dinspre Africa (Frontex 2024a) (Frontex 2024b).

O altă caracteristică importantă a mișcărilor de populație din anul anterior este determinată de evoluțiile în spațiul Schengen, care nu doar că nu a fost extins cu trei țări, după cum era planificat⁸³, ci au fost reintroduse temporar controalele la frontieră, ceea ce a provocat o creștere a mișcărilor secundare în interiorul acestuia cu 32% în primele 11 luni față de aceeași perioadă a anului 2022 (Frontex 2024a, 1). Reintroducerea temporară a

⁸³ La 1 ianuarie 2023, Croația a fost primită terestru, aerian și maritim în spațiul Schengen, iar la 30 decembrie 2023, Consiliul European a convenit să ridice controalele la frontierele interne aeriene și maritime cu Bulgaria și România începând cu 31 martie 2024. Anterior, Austria s-a opus admiterii depline a celor două țări în Schengen, motivând că fluxul de migrație este în creștere în Europa și se impune nu extinderea spațiului, ci a controalelor la frontiere (Dumitrescu 2023).

controlului la frontierele interne este permisă de Codul frontierelor Schengen, statele membre putând urma acest curs de acțiune în cazul identificării unei amenințări grave la adresa securității naționale. Deși scopul principal al controlului la frontiere este, pe de o parte, combaterea migrației ilegale și a traficului de persoane și, pe de altă parte, prevenirea „amenințărilor la adresa securității interne, a ordinii publice, a sănătății publice și a relațiilor internaționale ale statelor membre” (art. nr. 6), trebuie subliniat faptul că, în conformitate cu articolul nr. 26, „migrația și trecerea frontierelor externe de către un număr mare de resortisanți ai unor țări terțe nu ar trebui considerată în sine o amenințare la adresa ordinii publice sau securității interne” (UE 2016). Cu toate acestea, statele care au reintrodus controlul au invocat nivelul crescut al activității de trafic cu migranți (Austria, Rep. Cehă, Germania, Slovenia), presiunea migratorie pe anumite rute (Austria, Danemarca, Polonia, Slovacia), posibila infiltrare a teroriștilor în fluxurile de migrație ilegală/noile amenințări teroriste (Austria, Danemarca, Franța, Italia, Slovenia, Suedia), amplificarea mișcării secundare ilegale (Austria, Rep. Cehă), dar și deteriorarea situației de securitate din Ucraina și Orientul Mijlociu (European Commission 2024). Mai mult, pe lângă gardurile de la frontiera externă a UE existente (European Parliament 2022), Letonia continuă construirea, pe frontiera cu Rusia și pe cea cu Belarus, a gardurilor începute în 2015, respectiv 2021, ca urmare atât a crizei refugiaților și migrației ilegale (inclusiv fenomenul de instrumentalizare a migrației), cât și a tensiunilor în creștere cu Rusia (Horwood și Frouws 2023). Și Finlanda a început în 2023 construirea unui gard de aproximativ 200 km pe granița cu Rusia (Finnish Border Guard 2024), iar Estonia a finalizat în decembrie gardul de 40 km de la frontiera sudică cu aceeași țară (Lau 2023).

Evoluțiile de pe rutele central-mediteraneeană, est-mediteraneeană și vest-africană au determinat statele europene de la frontieră și UE să ia o serie de măsuri ce sunt reunite sub sintagma „externalizarea controlului migrației”. Astfel, Spania a semnat cu Maroc în februarie 2023 o serie de acorduri privind gestionarea migrației, impulsivitatea investițiilor spaniole, lupta împotriva terorismului și protecția civilă (La Moncloa 2023). UE a lansat noi programe de cooperare cu Maroc în domeniile tranziție verde, reforme administrative, protecție socială și migrație ilegală, doar pentru aceasta din urmă alocând 152 de milioane de euro (martie 2023) (Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations 2023). De asemenea, la mijlocul lui iunie, Uniunea a anunțat proiectul unui acord cu Tunisia referitor la acordarea de asistență financiară în schimbul sporirii controlului frontierelor, ce a fost finalizat o lună mai târziu, iar programul în valoare de 150 de milioane de euro a fost adoptat în decembrie 2023 (European Commission 2023). Tot la

sfârșitul anului trecut, UE a pierdut unul dintre partenerii africani în gestionarea migrației, junta militară din Niger anulând o lege din 2015 destinată limitării fluxului de migrație către Europa, în condițiile în care această țară de tranzit este o una dintre cele mai importante pentru o mare parte dintre refugiații și migranții africani (Chahuneau 2023).

În plus, o serie de țări europene au semnat acorduri pentru gestionarea fenomenului (Macedonia de Nord, Muntenegru, Serbia, Albania, Kosovo, Bosnia și Herțegovina, ONU și UE – angajament pentru o mai bună guvernare a problemei migrației; Italia și Albania – acord prin care Italia procesează anual în Albania 36.000 de cereri de azil) sau au adoptat noi legi și proceduri în acest sens (Serbia – alinierea politicii de vize la cea a UE; Italia – noi restricții referitoare la drepturile migranților; Marea Britanie – așa-numitul „Plan Rwanda”, prin care cei care intră ilegal în Regat pot fi transferați în Rwanda pentru a depune acolo solicitarea pentru azil; Grecia – regularizarea statutului a 30.000 de migranți fără documente, cu scopul suplimentării forței de muncă; Franța – o nouă lege, mai dură, privind imigrația) (MMC 2023a) (MMC 2023b) (MMC 2023c) (MMC 2024).

Așadar, în funcție de numărul trecerilor ilegale de frontieră la granițele externe ale UE, cu scopul determinării evenimentelor care au declanșat mișcări semnificative de populație spre țările europene, am identificat următoarele naționalități ale căror fluxuri au depășit 10.000 de persoane în anul 2023 și au înregistrat o modificare semnificativă: siriană, guineeană, ivoriană, tunisiană, afgană, marocană, bengaleză, egipteană și palestiniană.

1.2. Migrația mixtă către Europa

Migrația mixtă reprezintă un fenomen complex, deoarece include mai multe categorii de persoane care, conform ONU, ar trebui abordate în mod distinct⁸⁴. Este vorba despre refugiați, solicitanți de azil, nomazi, muncitori migranți, persoane traficate, persoane introduse ilegal, minori neînsoțiți, migranți din cauze de mediu, migranți blocați etc. Motivația și mijloacele de tranzit diferă de la persoană la persoană și adesea se

⁸⁴ Conform ONU, principala diferență între solicitanți de azil și refugiați, pe de o parte, și migranți, pe de altă parte, constă în motivul deplasării și existența unui risc la adresa vieții persoanelor respective în cazul întoarcerii în țara de origine. Pentru cei din urmă, se consideră că acest risc nu există. În plus, abordarea din aceeași perspectivă a tuturor categoriilor menționate împiedică aplicarea prevederilor legale speciale de protecție în cazul refugiaților (Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva, la 28 iulie 1951 și Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York, la 31 ianuarie 1967).

suprapun și se schimbă pe timpul călătoriei din cauze economice, legale sau care țin de condițiile dificile generale.

IOM urmărește acest fenomen prin intermediul matricei de dislocare, ce colectează și analizează date referitoare la mobilitatea, vulnerabilitățile și nevoile populațiilor strămutate. Parte dintre date sunt extrase din estimări ale populației și alte date demografice, iar altele sunt culese pe teren printr-o metodologie proprie, astfel că, evident, cifrele publicate de IOM nu corespund celor publicate de Frontex, deoarece este vorba despre categorii și metodologii diferite.

În ceea ce privește migrația mixtă, se păstrează tendința existentă și în cazul numărului trecerilor ilegale de frontieră la granițele externe ale UE în perioada 2021-2023, adică după o scădere postcriză 2015-2016 și pe timpul pandemiei, o creștere de peste 50% în 2023 față de 2022, respectiv de peste 25% în 2022 față de 2021 (figura nr. 2).

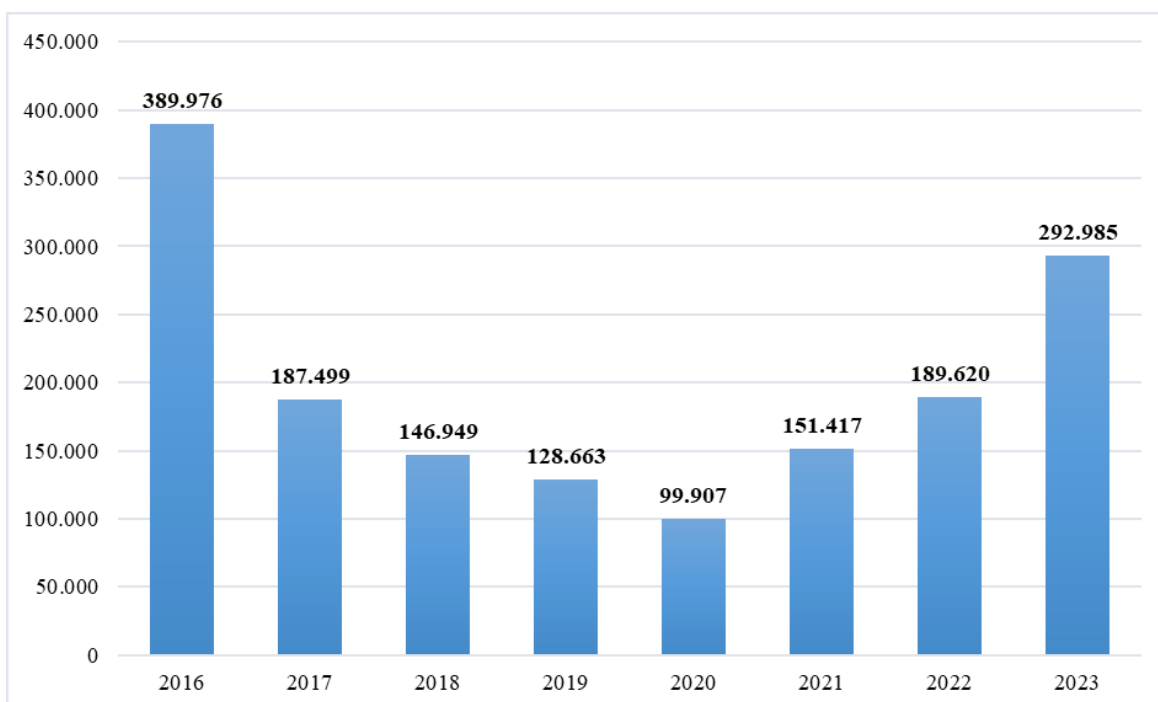

Figura nr. 2: Migrația mixtă – total în Europa în perioada ianuarie 2016-decembrie 2023
Sursa datelor: IOM, Displacement Tracking Matrix (IOM 2024b)

Revenirea ritmului mobilității este evidentă între lunile august și octombrie 2023, când cifra migranților care au sosit în Europa din spațiul extraeuropean variază cu procente între 60% și 77% față de aceleași luni ai anului anterior, constituind vârfuri chiar și față de cel de-al doilea an al crizei refugiaților și migrației ilegale (figura nr. 3).

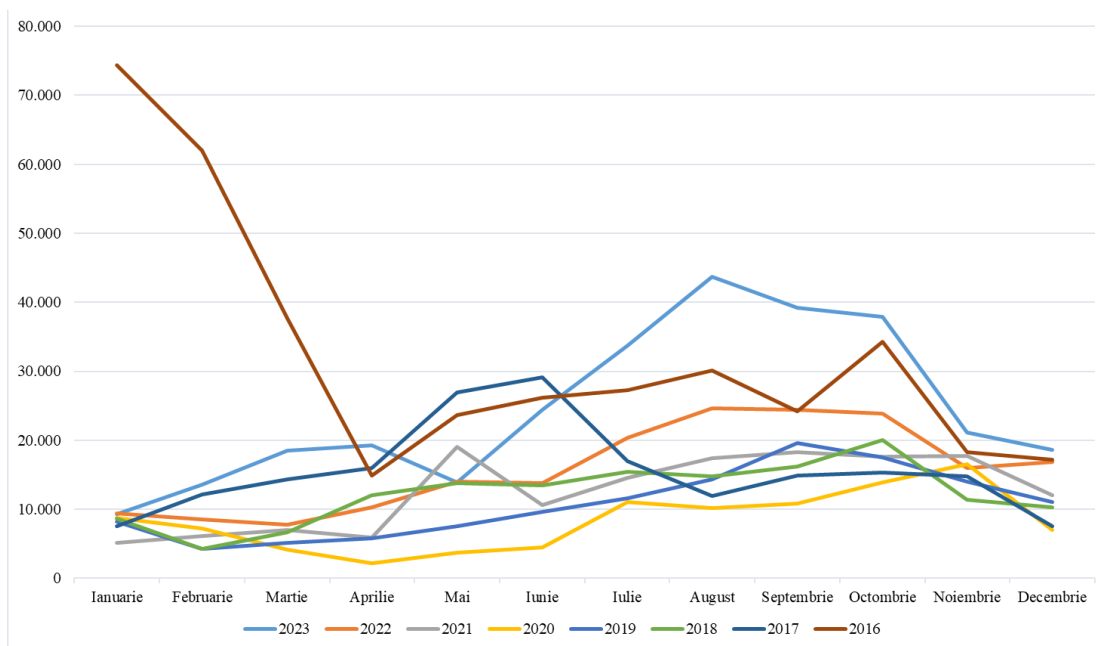

Figura nr. 3: Migrația mixtă – sosiri lunare în Europa în perioada ianuarie 2016-decembrie 2023
Sursa datelor: IOM, Displacement Tracking Matrix (IOM 2024b)

Aceeași tendință ascendentă se observă, din păcate, și în ceea ce privește numărul migranților decedați sau dispăruți pe timpul călătoriei către Europa: 4.064 persoane în 2023 față de 2.970 de persoane în 2022 (IOM 2024c). Cele mai multe decese și dispariții au fost înregistrate pe ruta Mediteranei Centrale⁸⁵, creșterea fiind de aproape 75% în 2023 față de 2022. Deși aici au fost semnalate în fiecare an cele mai multe cazuri dramatice, migrații continuă să o folosească, peste jumătate dintre cei sosiți în Europa în 2023 intrând prin Italia și Malta. Din numărul total, peste 150.000 de migranți au fost înregistrați în Italia, majoritatea guineeni (12%), tunisieni (11%), ivorieni (10%), bengalezi (8%) și egipteni (7%) (IOM 2024d, 9).

O altă rută cu modificare semnificativă a fluxului de migranți raportată la 2022, a fost cea a Mediteranei de Est⁸⁶, unde Grecia a înregistrat o creștere de peste 150% a numărului de sosiri pe uscat și pe mare în 2023 (47.930 de sosiri) în comparație cu 2022 (18.775 de sosiri) (*Ibidem*, 10). Totuși, pe această rută, numărul de decese și dispariții s-a redus la mai puțin de jumătate de la un an la altul (de la 383 în 2022, la 171 în 2023) (IOM 2024c). Primele cinci naționalități, ca număr, care au sosit în Grecia sunt siriană (25%), afgană (18%), palestiniană (9%), irakiană (8%) și somaleză (5%) (IOM 2024d, 10).

⁸⁵ Ruta Mediteranei Centrale include Italia și Malta, corespunzând în totalitate rutei central-mediteraneene supravegheată de Frontex.

⁸⁶ Ruta Mediteranei de Est include Bulgaria, Cipru și Grecia, corespunzând rutei est-mediteraneene supravegheată de Frontex.

De asemenea, pe rutele Mediterana de Vest și Africa de Vest/Atlantic⁸⁷, Spania a înregistrat o creștere de peste 80% a numărului de migranți în anul 2023 față de 2022, sosiți atât pe mare, cât și terestru (IOM 2024d, 11). Aici, însă, numărul deceselor și al disparițiilor a crescut cu peste 20% de la un an la celălalt, de la 1.170 în 2022 la 1.417 în 2023 (IOM 2024c). Dintre cei sosiți în Spania, cei mai mulți sunt senegalezi (31%), marocani (25%), algerieni (12%), gambieni (8%) și malieni (6%) (IOM 2024d, 11).

Așadar, din analiza indicatorului migrație mixtă către Europa, extragem următoarele naționalități ca având cea mai mare pondere în cadrul acestui flux: guineeană, tunisiană, ivoriană, bengaleză, egipteană, siriană, senegaleză și marocană.

1.3. Solicitanți de azil

În ceea ce privește numărul solicitanților de azil, Eurostat a înregistrat în 2023 peste un milion de cereri depuse pentru prima dată, cu circa 20% peste nivelul anului anterior (Eurostat 2024a). Și în acest caz, anul trecut reprezintă vârful după criza din 2015-2016, valoarea indicatorului fiind în creștere începând cu 2020 (figura nr. 4).

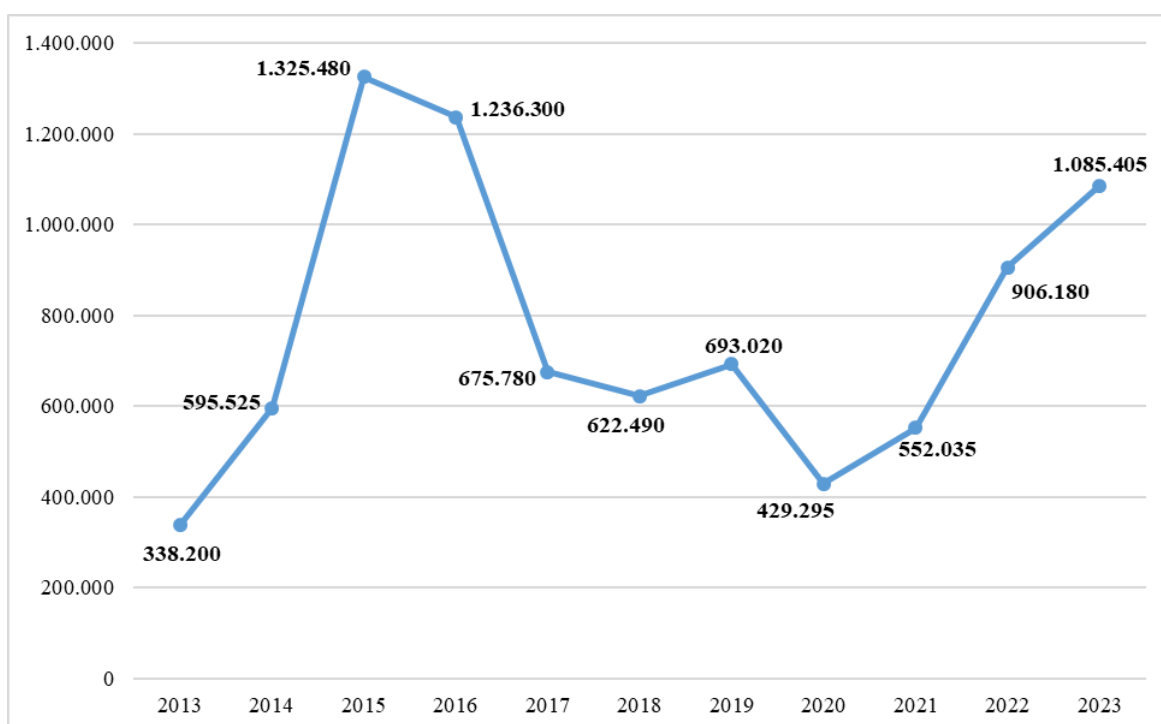

Figura nr. 4: Evoluția numărului cererilor de azil depuse pentru prima dată în țările UE în ultimul deceniu. Sursa datelor: Eurostat (Eurostat 2024a) și (Eurostat 2024c), actualizat la 26 martie 2024

⁸⁷ Ruta Mediteranei de Vest include coastele peninsulare ale Spaniei, Insulele Baleare, Ceuta și Melilla, iar ruta Africa de Vest/Atlantic cuprinde Insulele Canare. Ambele au corespondent în statisticile Frontex.

Clasamentul principalelor țări de origine este diferit față de cazul trecerilor ilegale de frontieră, solicitanții de azil pentru prima dată provenind, în principal, din Siria (183.035), Afganistan (100.935), Turcia (89.965), Venezuela (67.080), Columbia (62.005), Bangladesh (38.965), Pakistan (30.440), Maroc (28.335), Egipt (25.550) și Peru (23.045) (Eurostat 2024b). Destinațiile acestora sunt mai ales Germania, Spania, Franța și Italia care, împreună, au înregistrat peste 70% din totalul cererilor de azil pentru prima dată (figura nr. 5).

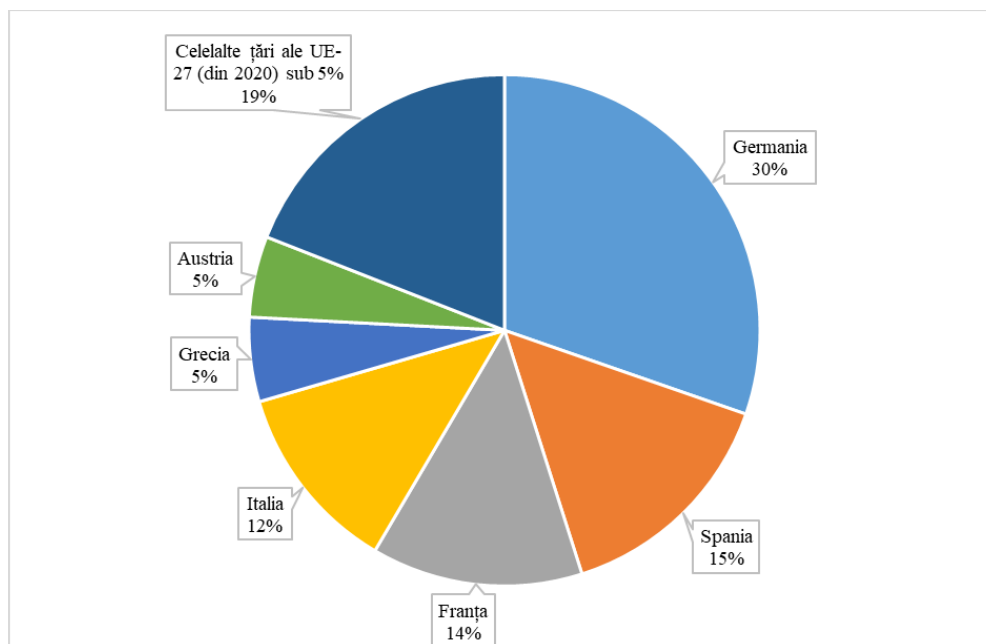

Figura nr. 5: Principalele țări de destinație pentru solicitanții de azil pentru prima dată, în 2023. Sursa datelor: Eurostat (Eurostat 2024c), actualizat la 26 martie 2024

Raportat la anul 2022, numărul solicitărilor de azil pentru prima dată este în creștere în aceste patru țări, mai ales în Germania și Italia, dar în scădere în altele, precum Austria, Belgia, Cipru sau România (Eurostat 2024a). Analizând cetățenia acestor solicitanți, se observă că atât în cazul țărilor în care numărul lor este în creștere, cât și în cazul țărilor în care numărul lor este în scădere, compoziția populației este similară, predominând sirienii, afganii, turcii și bengalezii în clasamentul primelor cinci țări de origine. Aceasta poate însemna că, deși fluxurile pe țări variază deopotrivă transversal și longitudinal, repartizarea solicitărilor de azil pentru prima dată este în mare măsură omogenă. Excepție face Ungaria, a cărei politică referitoare la migrație și azil a fost condamnată de către Curtea de Justiție a UE⁸⁸ la mijlocul anului trecut, iar rezultatele implementării se văd în numărul redus de cereri de azil în 2023, anume 25 (*Ibidem*).

⁸⁸ Conform Hotărârii Curții (Camera a patra) din 22 iunie 2023 în cauza C- 823/21, „Prin condiționarea posibilității, în privința anumitor resortisanți ai unor țări terțe sau apatrizi care se

Situația solicitanților de azil în țările UE atât din punctul de vedere al procedurilor, cât și al condițiilor de trai și respectării drepturilor omului, constituie un domeniu de interes pentru UNHCR, mai ales că analizele ONU arată că cele patru țări de destinație principale la nivelul UE se află și la nivel global printre țările principale de destinație pentru solicitanții de azil. Astfel, în ceea ce privește fluxurile-cheie de persoane înregistrate pentru noi aplicații individuale de azil, Germania, Italia, Franța, Spania, dar și Polonia ocupă poziții importante în perioada ianuarie-iunie 2023. Raportul pentru întregul an 2023 nu este publicat la momentul elaborării acestei lucrări, dar dat fiind faptul că statisticile arată creșterea numărului solicitărilor de azil în al doilea semestru al ultimilor patru ani, facem referire la prognoza UNHCR conform căreia numărul total al aplicațiilor va depăși în decembrie 2023 cifra de 2,6 milioane (UNHCR 2023b, 21-23). Aceasta se suprapune peste numărul solicitărilor de azil aflate pe rol, care, în țările UE depășesc 890.000 de cazuri în prima jumătate a anului trecut, dintr-un total de peste 6 milioane la nivel global. Aproape 40% dintre cazurile din UE sunt în Germania, urmată de Spania (peste 17%) și Italia (peste 10%) (figura nr. 6).

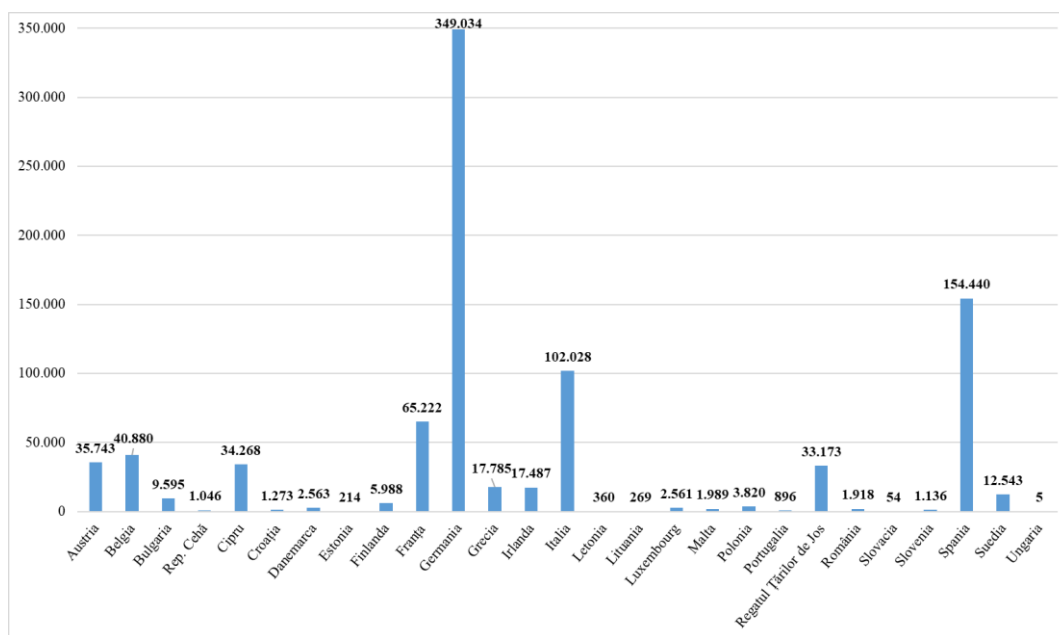

Figura nr. 6: Cazurile de solicitări de azil aflate pe rol în țările UE, în prima jumătate a anului 2023. Sursa datelor: UNHCR Refugee Data Finder (UNHCR 2023c)

află pe teritoriul Ungariei sau la frontierele acestui stat membru, de a depune o cerere de protecție internațională de depunerea prealabilă a unei declarații de intenție la o ambasadă maghiară situată într-o țară terță și de acordarea unui document de călătorie care să le permită intrarea pe teritoriul maghiar, Ungaria nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 6 din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale” (CJUE 2023).

Data fiind această situație, care nu este specifică doar anului 2023, ci și anilor anteriori⁸⁹, UNHCR solicită UE să își asume un rol principal în protejarea refugiaților din Europa și din lume prin șapte acțiuni-cheie: protejarea dreptului persoanelor la siguranță și azil, crearea unor proceduri de azil corecte și rapide, manifestarea solidarității între statele membre UE, oferirea de mai multe opțiuni legale pentru ca refugiații să ajungă în siguranță în UE, salvarea vieților pe mare, primirea refugiaților în noile lor cămine, ajutarea refugiaților să prospere oriunde s-ar afla (UNHCR 2022a). Într-adevăr, Uniunea a lucrat în 2023 la reformarea sistemului de migrație și azil, demers început în urmă cu aproape zece ani⁹⁰, în sensul stabilirii unei proceduri comune, mai simplă, pe care statele membre să o urmeze când li se solicită protecție internațională, actualizării *Regulamentului Dublin*, consolidării procedurii de *screening* a migranților ilegali, extinderii și actualizării Eurodac, sprijinirii statelor membre care se confruntă cu o situație de criză în domeniu, elaborării unor norme privind impactul situațiilor de instrumentalizare a migrației în scopuri politice, dezvoltării solidarității între statele membre, dar și implementării conceptului „țară terță sigură” (Council of the EU 2023).

1.4. Refugiați, alte persoane care au nevoie de protecție internațională, apatrizi și alte persoane de interes pentru UNHCR

La nivelul țărilor din UE, situația refugiaților și a altor persoane de interes pentru UNHCR indică o creștere a numărului total, care se încadrează în tendința ce se manifestă și în plan global. Statisticile ONU arată că în ultimii 10 ani (2013-mijlocul lui 2023), numărul refugiaților, persoanelor aflate în situații asemănătoare refugiaților și al altor persoane care au nevoie de protecție internațională a crescut permanent. Primul semestru al anului trecut a înregistrat o creștere de 3% față de anul anterior, adică cu 1,2 milioane de persoane, dintre care 87% provin din zece țări (Siria, Afganistan, Ucraina, Venezuela, Sudanul de Sud,

⁸⁹ A se vedea seria de analize anuale „Evaluare strategică” elaborate în cadrul Centrului de Studii Strategice de Apărare și Securitate, capitolele referitoare la acest subiect (URL: <https://cssas.unap.ro/ro/cercetare.htm>).

⁹⁰ La data finalizării acestei lucrări, Parlamentul European a aprobat deja *Noul Pact pentru Migrație și Azil* (European Parliament 2024).

Myanmar, Sudan, R.D. Congo, Somalia și Rep. Centrafricană), păstrându-se, în mare, distribuția acestora pe țări de origine din 2022 (UNHCR 2023b, 14). Excepții ar putea fi considerate Siria și Sudanul de Sud, unde se remarcă o scădere a numărului de persoane din categoriile menționate, dar nesemnificativă în raport cu volumul mare de dislocări. Astfel, refugiații sirieni rămân cea mai numeroasă populație de acest tip la nivel global, peste 6,5 milioane persoane (*Ibidem*).

Tot la nivel global, clasamentul primelor zece țări de destinație ca număr de refugiați, persoane aflate în situații asemănătoare refugiaților și al altor persoane care au nevoie de protecție internațională arată că cei mai mulți dintre cei care se încadrează în această categorie aleg să rămână în țări aflate în proximitatea celor de origine. Statisticile ONU identifică un procent de 69% din populația globală de refugiați care este găzduită de țările vecine, dar și un procent 75% din aceasta care se află în țările cu venit mic și mediu (figura nr. 7). În plus, la mijlocul anului 2023, 66% dintre refugiați se aflau în situație prelungită⁹¹, cei mai mulți fiind afgani în Iran și Pakistan, sirieni în Turcia și venezueleni în Columbia. Ultimii 20 de ani au înregistrat o creștere a acestui procent, deși, la nivel individual, refugiații nu rămân strămutați pentru o perioadă mai lungă decât în urmă cu un deceniu (UNHCR 2023c).

Concluziile ONU pun într-o nouă lumină situația refugiaților din țările UE, deoarece doar două dintre acestea se află în menționatul clasament, iar o mare parte a refugiaților sunt de origine ucraineană (deci, dintr-o țară vecină).

⁹¹ UNHCR definește situațiile prelungite ca acelea în care mai mult de 25.000 de refugiați din aceeași țară de origine au fost în exil într-o anumită țară gazdă cu venit mic sau mediu timp de cel puțin cinci ani consecutiv (UNHCR 2023c).

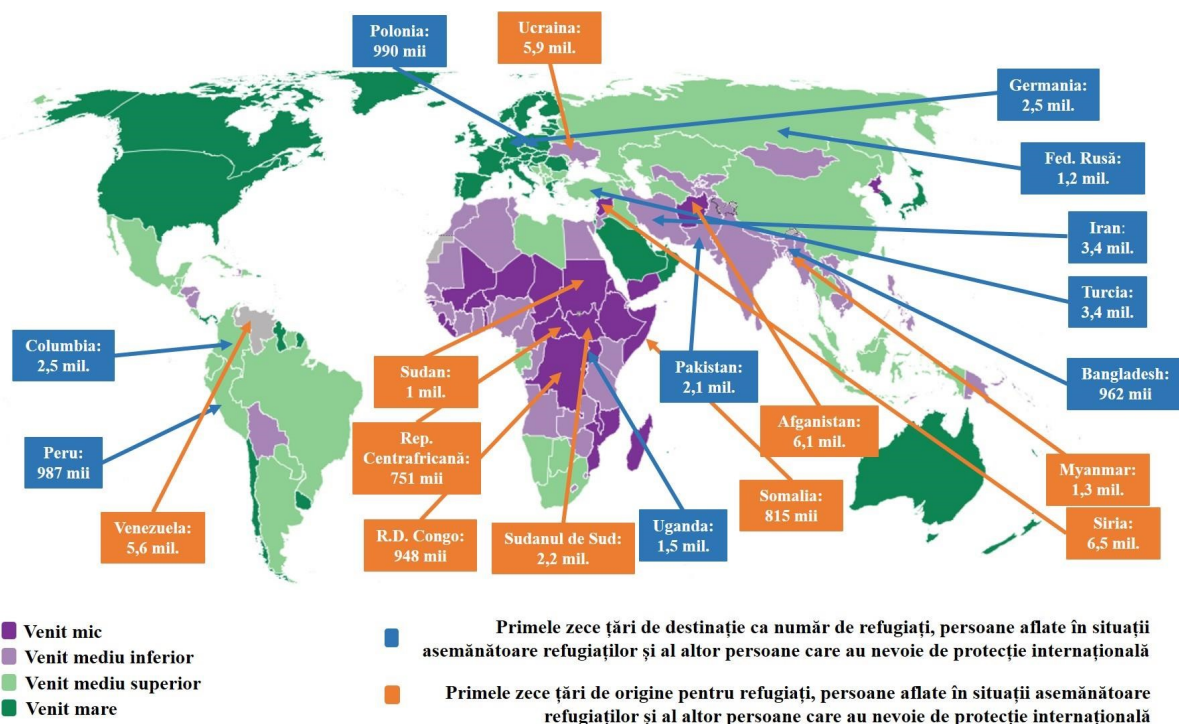

Figura nr. 7: Adaptare elaborată de către autor a hărții realizată de Banca Mondială referitoare la clasificarea economiilor (World Bank 2022) prin completare cu clasamentul primelor 10 țări de origine și cel al primelor 10 țări de destinație pentru refugiați, persoane aflate în situații asemănătoare refugiaților și al altor persoane care au nevoie de protecție internațională (aproximări) (UNHCR 2023b)

Se observă că doar Germania și Polonia, din cadrul UE, se află în clasamentul primelor țări de destinație pentru refugiați și persoane aflate în situații asemănătoare refugiaților, însă și celelalte state membre trebuie să gestioneze un mare număr de persoane din această categorie. Dintre acestea, la sfârșitul celui de-al treilea trimestru al lui 2023, peste patru milioane de persoane erau refugiați ucraineni⁹² (European Council 2023), pentru care UE a activat, la 4 martie 2022, *Directiva privind protecția temporară*, iar în 19 octombrie 2023 a adoptat prelungirea până la 4 martie 2025. Analiza datelor este dificilă, deoarece beneficiarii protecției temporare pot solicita statutul de refugiat sau pot cere să beneficieze de alte forme de protecție ce sunt disponibile în UE. Cu toate acestea, comparând cele două cifre pentru țările membre, se observă că, la sfârșitul primului semestru al 2023, numărul de beneficiari ucraineni ai protecției temporare este echivalent cu peste jumătate din totalul refugiaților și persoanelor aflate în situații asemănătoare refugiaților (figura nr. 8).

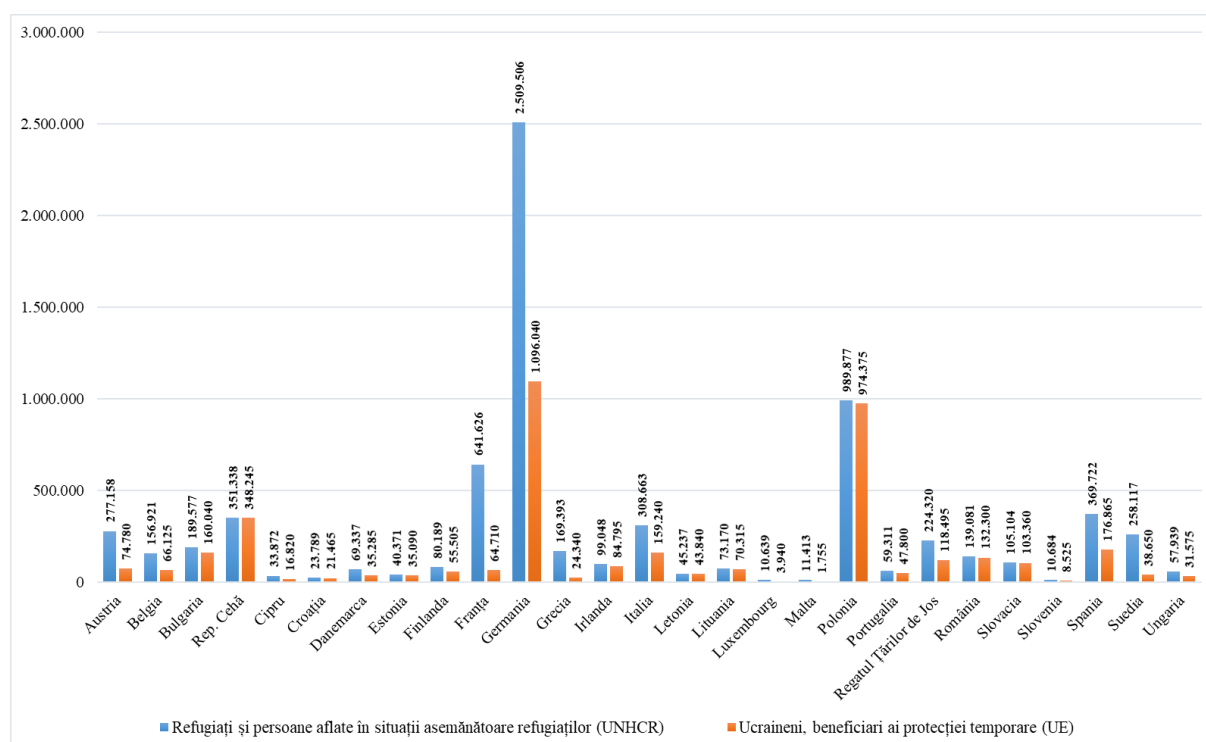

Figura nr. 8: Comparație între numărul de refugiați și persoane aflate în situații asemănătoare refugiaților în țările UE și numărul ucrainenilor beneficiari ai protecției temporare în UE, în prima jumătate a anului 2023. Sursa datelor: UNHCR. Refugee Data Finder (UNHCR 2023c) și Eurostat. Data Browser (Eurostat 2024d)

Ucrainenii aflați în țările europene reprezentau la sfârșitul anului 2023 peste 93% din numărul total al refugiaților proveniți din Ucraina la nivel global (6.335.100 de persoane) (UNHCR 2023d), în scădere cu

⁹² Cifrele se referă la refugiații din Ucraina cărora li s-a acordat statut de refugiat, azil temporar, protecție temporară sau statut prin scheme naționale similare de protecție, precum și pe cei înregistrați în țară sub alte forme de ședere.

aproape 1,5 milioane de persoane față de anul 2022 (UNHCR 2022b). În absența altor statistici, această diferență poate fi interpretată fie ca întoarceri în Ucraina – IOM arată că, la sfârșitul anului 2023, o populație de aproximativ 4,5 milioane de persoane era estimată ca reprezentând întoarceri în Ucraina după o perioadă de strămutare (IOM 2024a), fie ca o continuare a deplasării către țări în afara Europei. Situația se înregistrează în ciuda faptului că, din punct de vedere umanitar, Ucraina trece printr-o criză dramatică prelungită. La sfârșitul anului trecut, Oficiul pentru Coordonarea Afacerilor Umanitare al ONU a identificat peste 14,6 milioane de persoane în nevoie de protecție: protecție generală (11,5 milioane), la rețeaua de apă (9,6 milioane), adăpost și bunuri nealimentare (7,9 milioane), sănătate (7,8 milioane), securitate alimentară (7,3 milioane) etc. (OCHA 2023, 4). Unul dintre factorii explicativi este existența unui înalt grad de coeziune socială și de rezistență civică în societatea ucraineană, esențiale pentru supraviețuire în fața războiului⁹³.

Din punctul de vedere al indicatorului refugiați și persoane aflate în situații asemănătoare refugiaților, se remarcă următoarele naționalități ca fiind cele mai numeroase în anul 2023: siriană, afgană, venezueleană, ucraineană, sud-sudaneză, birmaneză, sudaneză, congoleză, somaleză și centrafricană.

2. Posibili factori declanșatori ai schimbărilor în fluxurile de refugiați, azilanți și migranți

Scopul acestei secțiuni este, în primă fază, de a compara informațiile extrase din analiza indicatorilor și de a identifica naționalitățile a căror mișcare migratorie către Europa a suferit schimbări semnificative. Cel de-al doilea pas constă în selectarea cazurilor semnificative (număr mare de persoane de aceeași naționalitate și modificare majoră a fluxului în anul 2023 comparat 2022) și discutarea evenimentelor și condițiilor care ar fi putut determina aceste modificări, astfel încât să putem concluziona în ceea ce privește factorii declanșatori și catalizatori.

Aplicarea acestor criterii pentru a reduce cazurile studiate este necesară în contextul în care, la nivel mondial, în cursul anului 2023 au fost identificate 57 de crize politice și sociale declanșate sau în deteriorare în acest an (International Crisis Group 2024), precum și 11 catastrofe naturale (Munich RE 2023).

⁹³ Această temă am dezvoltat-o în „Rezistența întregii societăți ucrainene în fața războiului. Coeziune socială vs. criză umanitară”, în *Doi ani de la declanșarea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei: analiză multidimensională*, „Colocviu Strategic”, nr. 2(215)/2024, pp. 4-8, URL: https://cssas.unap.ro/ro/pdf_publicatii/cs02-24.pdf.

2.1. Selectarea unităților de analiză

Selectarea unităților de analiză este realizată pe baza comparării grupurilor de naționalități identificate în capitolul anterior ca fiind cele mai numeroase și în cazul cărora a fost observată modificarea fluxului în anul 2023. În acest scop, tabelul nr. 1 rezumă concluziile fiecărui subcapitol, culoarea portocaliu ilustrând creșterea fluxului respectivului grup în anul 2023 comparat cu 2022, iar culoarea albastru deschis scăderea fluxului⁹⁴.

Tabelul nr. 1: Comparație între grupurile de naționalități identificate ca fiind cele mai numeroase și în cazul cărora a fost observată creșterea fluxului în anul 2023, pe baza celor patru indicatori analizați în primul capitol

Naționalitate	Indicatori			
	Numărul trecerilor ilegale de frontieră la granițele externe ale UE (Frontex 2024b)	Numărul persoanelor din fluxurile de migrație mixtă către Europa (IOM 2024b) ⁹⁵	Numărul solicitanților de azil pentru prima dată în țările UE (Eurostat 2024c)	Numărul refugiaților, altor persoane care au nevoie de protecție internațională, apatrizilor și altor persoane de interes pentru UNHCR (UNHCR 2023c) ⁹⁶
Siriană	8,79%	84,3%	38,8%	6.494.141
Guineeană	237%	266,5%	99,7%	38.089
Ivoriană	150%	164,7%	124%	25.264
Tunisiană	-33,2%	-2,7%	-44,7%	2.930
Afgană	-44,2%	-0,5%	-11,3%	6.110.219
Marocană	9,1%	126%	35,5%	10.451
Bengaleză	-9,3%	-16%	22%	25.311
Egipteană	-41,5%	-37,3%	72%	24.652
Palestiniană	63,8%		63,3%	106.426
Senegaleză	1.443%	23.430 persoane ⁹⁷	58,1%	13.462

⁹⁴ În cazul celulelor albe, fie nu există date suficiente pentru comparație (acolo unde nu există alte precizări), fie numărul respectivelor persoane este 0 sau sub 10.

Situația în care numărul de persoane este sub 1.000, deși există o creștere/scădere mare, este semnalată cu simbolul *.

În cazul ultimului indicator, este precizat numărul înregistrat la mijlocul anului 2023 (UNHCR 2023c).

⁹⁵ Datele disponibile se referă doar la clasamentul primelor zece țări de origine în anul 2022, respectiv 2023.

⁹⁶ Include situațiile prelungite și reflectă situația la nivel global.

⁹⁷ Senegal intră în clasamentul primelor zece țări de origine în anul 2023 pe locul al treilea, iar pentru 2022 nu sunt disponibile date publice.

Naționalitate	Indicatori			
	Numărul trecerilor ilegale de frontieră la granițele externe ale UE (Frontex 2024b)	Numărul persoanelor din fluxurile de migrație mixtă către Europa (IOM 2024b) ⁹⁵	Numărul solicitanților de azil pentru prima dată în țările UE (Eurostat 2024c)	Numărul refugiaților, altor persoane care au nevoie de protecție internațională, apatrizilor și altor persoane de interes pentru UNHCR (UNHCR 2023c) ⁹⁶
Turcă	-1,6%		85,1%	115.708
Venezueleană	de la 0 la 1		34%	300.759
Columbiană	de la 2 la 1		46,2%	111.394
Pakistaneză	-9,8%		-7,5%	115.662
Peruană			81,6%	4.481
Ucraineană	-11%		-56,3%	5.865.447
Sud-sudaneză	935,5%*		130,6%*	2.227.684
Birmaneză	de la 0 la 3		22,4%*	1.266.022
Sudaneză	247,3%		95,6%	1.027.070
Congoleză	102,8%*		25,2%	13.224
Somaleză	12,7%		12,3%	814.561
Centrafricană	150%*		26,7%*	750.875

Fiecare dintre națiunile identificate în primul capitol constituie cazuri de interes, însă, pentru a centra analiza doar pe cele mai semnificative, am introdus câteva criterii ce vor fi aplicate cumulativ pentru selectarea celor care vor fi discutate în continuare:

- creștere/scădere majoră a fluxului de persoane în anul 2023 comparat cu 2022 (peste 50%);

- peste 10.000 de persoane de aceeași naționalitate în anul 2023 în cazul a cel puțin doi dintre următorii indicatori: numărul trecerilor ilegale de frontieră la granițele externe ale UE, numărul persoanelor din fluxurile de migrație mixtă către Europa și numărul solicitanților de azil pentru prima dată în țările UE;

- peste 10.000 de persoane de aceeași naționalitate înregistrate în anul 2023 ca refugiați, alte persoane care au nevoie de protecție internațională, apatrizi și alte persoane de interes pentru UNHCR la nivel global.

Aplicând aceste criterii, se evidențiază următoarele naționalități: guineeană, ivoriană și senegaleză. Totuși, având în vedere faptul că sirienii și afganii constituie națiunile cu cel mai mare număr de cereri de azil pentru prima dată în UE și cel mai mare număr de refugiați, alte

persoane care au nevoie de protecție internațională, apatrizi și alte persoane de interes pentru UNHCR la nivel global în anul 2023, vom discuta și aceste două cazuri.

2.2. Discutarea cazurilor

Republica Guinea

Numărul trecerilor ilegale de frontieră ale cetățenilor guineeni detectate de către Frontex a crescut în 2023 cu 237% față de 2022, adică de la peste 6.400 de treceri la peste 21.500 de treceri, în special pe ruta central-mediteraneeană (Frontex 2024b). În plus, deși nu au depășit lunar 2.400 de cereri de azil pentru prima dată în țările UE, guineenii au făcut asemenea solicitări în număr aproape dublu în 2023 față de 2022 (Eurostat 2024c). Lunile de vârf au fost octombrie-noiembrie, creștere ce poate fi asociată tensiunilor continue și situației care se agravează periodic, dar și inundațiilor catastrofale de la începutul lunii august 2023.

Situația de securitate s-a schimbat dramatic în Guinea la începutul anului 2023. Negocierile pentru tranziția către guvernarea civilă au eșuat, astfel că opoziția a organizat proteste ce au devenit violente, implicând ciocniri cu poliția soldate cu victime (februarie-mai 2023). De asemenea, în capitală, autoritățile au desfășurat forțele armate, iar opoziția a făcut apel la noi demonstrații. Tensiunile între părți au continuat să fie la nivel ridicat pe tot parcursul anului, situație suprapusă și corelată cu restricționarea drepturilor fundamentale de către junta militară – țara se află în declin al scorului agregat al libertății (Freedom House 2024) – și cu accentuarea caracteristicilor care determină includerea Guineei în categoria autocrațiilor închise (Nord și alții 2024).

În ciuda faptului că în 2023 creșterea economică a fost accelerată datorită sectorului minier (World Bank 2024b), Guinea este într-o criză a serviciilor sociale esențiale, iar peste 4,7 milioane de persoane au nevoie de asistență umanitară (UNICEF 2024). Aproape 14 milioane de persoane se află în situație de insecuritate alimentară și malnutriție (WFP 2024), iar aproximativ 1,6 milioane de copii de vârstă școlară nu au acces la educație din cauza normelor sociale sau a situație socio-economice a familiei (UNICEF 2024). În plus, în 2023 au fost înregistrate mai multe cazuri de boli infecțioase grave, precum poliomielită, difterie, febră galbenă, febră Lassa și tuse convulsivă (*Ibidem*). Majoritatea migranților și refugiaților guineeni sunt tineri și femei, primii părăsind țara din cauza sărăciei, persecuțiilor și lipsei de perspective profesionale, iar femeile din cauza modelului cultural caracterizat de poligamie și practica mutilării genitale (Panara 2024).

Pe lângă acești factori economici și sociali, Guinea se confruntă cu riscul propagării violențelor din Mali, pe al cărui teritoriu se desfășoară un conflict ce se poate extinde spre sud.

În consecință, un cumul de factori precum condițiile economice precare, modelul sociocultural ce promovează inegalitatea, efectele schimbărilor climatice, dar mai ales instabilitatea politică și represiunea guvernamentală determină creșterea probabilității ca fluxul migratoriu dinspre această țară să se intensifice, dar acest lucru nu va fi vizibil în țările UE, ci în Maroc (țară gazdă și de tranzit pentru migrații din Africa de Vest și semnatară a unor acorduri cu Spania și UE pentru gestionarea acestui fenomen)⁹⁸ și, posibil, în Tunisia (principala țară de tranzit pe ruta central-mediteraneeană și semnatară „Memorandumului de înțelegere privind un parteneriat strategic și global cu Uniunea Europeană”, care include și o componentă de gestionare a migrației și a frontierelor)⁹⁹.

Republica Coasta de Fildeș

Coasta de Fildeș a fost o îndelungată perioadă țară de destinație pentru migrații din Africa de Vest, dar, în prezent, se remarcă și ca țară de origine pentru migrații ilegale și refugiații din Europa.

Ca țară de destinație, este vizată în special zona nordică, unde persoane din Burkina Faso și Mali solicită azil din cauza conflictelor armate și insecurității generalizate din aceste țări, profilul cultural fiind similar. La sfârșitul anului 2023, erau estimate peste 44.700 de sosiri în Coasta de Fildeș, dintre care peste 36.500 din Burkina Faso, iar aproape 180 din Mali (UNHCR 2023i).

Ca țară de origine, Coasta de Fildeș se afla în anul 2023 printre primele cinci țări de origine pentru migrații care au ajuns la granițele Europei, dar și în țările vecine (Liberia, Ghana) și în cele de tranzit către UE (Maroc, Tunisia), ruta central-mediteraneeană fiind cea mai folosită (UNHCR 2023c). Deși comparat cu alte grupuri, numărul trecerilor ilegale de frontieră ale ivorienilor către țările UE nu iese în evidență, ceea ce se remarcă este creșterea cu 150% în anul 2023 față de anul 2022 (Frontex 2024b). Aceeași situație se înregistrează și în cazul solicitărilor de azil pentru prima dată, numărul celor depuse de ivorienii crescând în 2023 cu 124% (Eurostat 2024c), dar și în cazul migrației mixte, unde se remarcă o creștere de la un an la altul de peste 266% (IOM 2024b).

⁹⁸ La sfârșitul anului 2023, Maroc găzduia 2.648 de refugiați și solicitanți de azil (UNHCR 2024d), cu aproximativ 300 de persoane mai mult decât în aceeași perioadă a anului anterior (UNHCR 2023g).

⁹⁹ În decembrie 2023, în Tunisia figurau 329 de refugiați și solicitanți de azil guineeni (UNHCR 2023h), mai puțini cu 134 de persoane față de decembrie 2022 (UNHCR 2022c).

Cauzele acestei modificări de fluxuri rezidă, în principal, în declinul democratic ce se înregistrează de patru ani încoace, țara pierzând statutul de democrație electorală după alegerile prezidențiale din 2020, în prezent fiind inclusă în categoria autocrațiilor electorale (Freedom House 2024). De asemenea, în 2023, țara a înregistrat și o scădere a indicelui fericirii, ce arată modul în care respondenții evaluează calitatea propriei vieți la momentul respectiv (The Global Economy 2024).

Republica Senegal

Conform Frontex, Senegal se distinge în 2023 printr-o creștere de 1,443% a numărului de trecerilor ilegale de frontieră către UE față de anul anterior. Vârful este în octombrie 2023, cu 9.075 de treceri ilegale de frontieră la granițele externe ale UE, față de 2.176 în luna anterioară și 107 în octombrie 2022 (Frontex 2024b). De asemenea, a intrat anul trecut și în clasamentul primelor zece țări de origine pentru migrația mixtă către Europa, cu un flux anual de peste 23.400 de persoane (IOM 2024b).

Senegal este una dintre țările care, în ultimul deceniu, a înregistrat un declin semnificativ al libertății, Freedom House clasificând-o ca țară parțial liberă, cu un declin în scorul agregat de 12 puncte (Freedom House 2024). Aceeași scădere o înregistrează în ultimii zece ani și indicele democrației liberale, anul 2023 fiind marcat de un episod de autocratizare (Nord și alții 2024, 17) În iunie, situația internă s-a deteriorat brusc în urma condamnării la doi ani de închisoare pentru „coruperea de tineri” a liderului opoziției, Ousmane Sonko, contracandidat la alegerile prezidențiale din februarie 2024 al fostului președinte Macky Sall (International Crisis Group 2024). Sonko, achitat pentru o altă acuzație (viol), nu a mai putut candida la funcția de președinte, ceea ce a determinat organizarea unei mișcări de protest soldată cu ciocniri violente cu forțele de poliție și decese în rândul protestatarilor. Deși Sall a renunțat la candidatura pentru un nou mandat, arestarea în iulie a liderului opoziției pentru instigarea la insurecție și dizolvarea partidului au dus la noi proteste și ciocniri violente cu poliția.

Alături de instabilitatea politică, alți factori care pot explica creșterea fluxului de migrație a cetățenilor senegalezi în 2023 către țările europene sunt incluși în indicele statelor fragile, realizat de Fondul pentru Pace. În 2023, deși este consemnată o scădere a indicelui total, țara este inclusă în categoria „avertizare crescută” și este înregistrată înrăutățirea situației în domeniul economic, legitimitatea statului, serviciile publice, drepturile omului și statul de drept (The Fund for Peace 2024). Rezultatele

alegerilor prezidențiale din 2024, dar și modul în care acestea vor fi recunoscute de către opoziție, vor fi semnificative pentru stabilirea unei tendințe în mișcarea populației din această țară.

Pe lângă statutul de țară de origine pentru refugiați, solicitanți de azil și migranți, Senegal este și o țară de destinație în special pentru refugiații din Mauritania și Republica Centrafricană. La sfârșitul anului trecut, peste 11.800 de persoane figurau ca refugiați și peste 770 ca solicitanți de azil (UNHCR 2024e). Ca urmare a deteriorării situației politice și umanitare în Burkina Faso, Mali și Niger, la sfârșitul anului 2023 și începutul lui 2024, este posibil ca și criza refugiaților din Sahel să se agraveze. Regiunea este caracterizată de atacuri ale grupărilor armate și milițiilor, de încălcări grave ale drepturilor omului, dar și de vulnerabilitate la schimbările climatice, factori ce au declanșat dislocări masive de populație nu doar intern, ci și în țările vecine – în 2023, ONU a înregistrat 3,7 milioane de persoane dislocate intern și peste 4,2 milioane de persoane refugiate în regiune (UNHCR 2024f).

Republica Arabă Siriană

Siria ocupă în anul 2023 primul loc în UE atât în clasamentul principalelor naționalități detectate la trecerea ilegală a frontierei, cât și al cererilor de azil pentru prima dată, la mare distanță de celelalte țări, cu peste 183.000 de solicitări (Eurostat 2024e). Această situație își are originea în anul 2011, când guvernul sirian a folosit violența pentru a înăbuși protestele prodemocrație și antiregim; drept urmare, au fost organizate miliții de opoziție, iar în anul următor criza a devenit conflict civil. Începând cu 2011, peste 7,2 milioane de persoane au fost dislocate intern, aproape 5,5 milioane de sirieni s-au refugiat în țările vecine (Turcia, Liban, Iordania, Irak și Egipt), iar, în țările UE, Germania, de exemplu, găzduiește peste 850.000 de refugiați sirieni (UNHCR 2024a).

Factorii curenți ce au dus la aceste dislocări masive, în special către țările europene, sunt corelați conflictului încă în desfășurare (coaliția formată din forțele guvernamentale și cele rusești au intensificat bombardamentele în Nord-Vest, incidentelor violente între Turcia și grupul militant kurd în nordul Siriei s-au agravat), soldat cu distrugerii masive și un număr mare de victime civile – peste 350.000 de persoane începând cu 2011 (Dhingra 2023). De asemenea, aducem în atenție și nivelul ridicat de insecuritate și represiune – de peste zece ani, Siria este o autocrație închisă (Nord și alții 2024, 61) – și nivelul scăzut de trai – un sfert dintre sirieni trăiesc în sărăcie extremă (World Bank 2024a). Alți

factori determinanți sunt de natură externă, precum dificultățile întâmpinate de comunitatea internațională în a răspunde nevoilor umanitare în creștere – peste 15,3 milioane de persoane au nevoie de asistență umanitară, cel mai mare număr înregistrat de la debutul crizei (UNHCR 2023e) – și insecuritatea și condițiile de trai din țările vecine unde sirienii s-au refugiat (UNHCR & UNDP 2024) în comparație cu factorii de atracție ai UE (nivel sporit de securitate și de trai, democrație, locuri de muncă legale sau ilegale etc.). Acestor elemente li se adaugă și conflictele din regiune (efectele conflictului dintre Israel și Hamas) și cutremurul de la începutului anului 2023 din sud-estul Turciei și nord-vestul Siriei, cu peste 6.300 de victime, peste 11.800 de răniți și peste 170.000 de persoane dislocate (Nasser și alții 2023).

Efectele indirecte pot determina, noi valuri de dislocare (la nivelul UE se observă o creștere a numărului trecerilor ilegale de frontieră și a numărului refugiaților în august 2023, comparativ cu august 2022, însă datele disponibile nu ne permit să stabilim dacă aceștia vin direct din Siria sau dintr-o tabără din țările de pe rutele vecine), dar și reducerea intenției de a se întoarce în țara de origine (deși un sondaj UNHCR realizat în prima parte a anului trecut în țările vecine arată o intenție de întoarcere de 56%, doar 1,1% dintre cei intervievați plănuiesc să o facă în următoarele 12 luni, față de 1,7% în 2022 și 2,4% în 2021 (UNHCR 2023f)). În baza datelor de mai sus, considerăm că, pe măsură ce criza umanitară se adâncește atât în Siria, cât și în taberele de refugiați din țările din regiune (care, la rândul său, este extrem de tensionată), crește probabilitatea intensificării fluxului de migrație către țările europene.

Republica Islamică Afganistan

UNHCR estimează că, la nivel mondial, peste 3,25 milioane de afgani sunt dislocați intern (iunie 2023) și peste 5,3 milioane sunt refugiați și solicitanți de azil în țările vecine (noiembrie 2023) (UNHCR 2024b). La sfârșitul anului trecut, cei mai mulți afgani înregistrați ca refugiați, persoane în situații similare sau solicitanți de azil au fost consemnați în Iran (3,43 milioane) și Pakistan (1,85 milioane), iar un număr mai redus în Uzbekistan (peste 13.000) și Tadjikistan (peste 9.000). UNHCR apreciază că, zilnic, în Iran sosesc între 3.000 și 5.000 de persoane, dar și numărul deportărilor este semnificativ (peste 661.000 de afgani deportați la sfârșitul lui 2023) (*Ibidem*). Din Pakistan¹⁰⁰, peste 490.000 de persoane

¹⁰⁰ Pakistan nu este parte semnatară a *Convenției privind statutul refugiaților* (1951) și *Protocolului privind statutul refugiaților* (1967).

s-au întors în Afganistan în perioada septembrie-decembrie 2023, iar peste 31.700 de afgani au fost deportați în cursul anului (*Ibidem*), în baza implementării *Planului pentru repatrierea străinilor ilegali*, ce a fost elaborat ca urmare a creșterii numărului atacurilor teroriste de la granița dintre cele două țări (Institute for Economics & Peace 2024, 22), autoritățile pakistaneze acuzând că printre migranții ilegali afgani au intrat în țară și teroriști (Arab News 2023).

Anul 2023 a adus în Afganistan o serie de crize care s-au suprapus peste situația internă în continuă deteriorare: declin dramatic al libertății (Freedom House 2024), autocrație închisă (Nord și alții 2024), slăbiciune economică și sărăcie (World Bank 2023). În plus, țara se află printre primele zece țări din lume afectate de terorism, deși numărul atacurilor a scăzut semnificativ de când talibanii de află la conducere (cu 71% mai puține atacuri teroriste în 2023 față de 2022) (Institute for Economics & Peace 2024, 24). Totuși, siguranța cetățenilor nu a crescut, deoarece atacurile teroriste au fost înlocuite cu diverse forme de represiune a autorităților împotriva cetățenilor, inclusiv execuții publice. Pe lângă aceste elemente ce caracterizează situația internă, țara se confruntă și cu efectele deciziei Pakistanului de a deporta afganii considerați migranți ilegali de către autorități și ale seriei de cutremure din martie și octombrie 2023.

În ceea ce privește cutremurele din anul trecut, cel mai distructiv a fost cel din 7 octombrie 2023, în provincia Herat, soldat cu aproape 1.500 de decese, peste 2.100 de răniți, peste 10.000 de case distruse și 220.000 de case deteriorate, pagube de 50 milioane de dolari americani (NOAA 2024). Acest dezastru a pus o presiune suplimentară atât pe populația și economia afgană, cât și pe instituțiile internaționale care doresc să sprijine dezvoltarea țării (ONU, UE, SUA etc.)¹⁰¹.

În ceea ce privește țările de destinație din UE, afganii s-au situat pe locul șase ca număr de treceri ilegale de frontieră și pe locul doi ca număr de solicitări de azil pentru prima dată, în special în Germania – peste 50.000 de solicitări de azil pentru prima dată formulate de cetățenii afgani, din totalul de peste 53.500 solicitări de azil, în 2023, în Germania și peste 100.000 de solicitări de azil pentru prima dată în țările UE (Eurostat 2024f). Este important de semnalat faptul că nu au fost înregistrate creșteri semnificative ale fluxului de afgani către Europa comparativ cu anii trecuți, timpul trecut de la cutremurele din octombrie, care au produs mai multe pagube și victime decât cel din martie, fiind

¹⁰¹ La începutul anului 2024, din apelul total de ajutor financiar de aproape 480 de milioane de dolari americani, a fost primit doar 21% (UNHCR 2024c).

relativ scurt. În plus, aceste date pot fi explicate și prin raportarea la lungimea și dificultatea călătoriei, precum și la perioada din an care nu este favorabilă deplasării pe distanțe mari. Totuși, pentru anul următor crește probabilitatea ca fluxul de refugiați și migranți ilegali din Afganistan către țările din zonă și cele ale UE să se intensifice, pe măsură ce efectele crizelor prin care trece societatea afgană se acumulează.

Concluzii

Principalii indicatori specifici fenomenului migrației¹⁰² arată că, în anul 2023, mișcarea populației în interiorul și în afara granițelor naționale s-a intensificat față de anul trecut. *Din datele analizate se observă că dislocarea internă are ca principale cauze nu doar crizele și conflictele nou apărute sau acutizate (Ucraina, Africa de Vest, Orientul Mijlociu), ci și dezastrele naturale*, precum cutremurele din Turcia, Siria, Afganistan și Maroc. Pe măsură ce situația economică și socială din aceste țări se agravează, crește probabilitatea ca mișcarea de populație să se realizeze nu doar spre țările vecine (unde, de asemenea, supraaglomerările din taberele de refugiați pot crea probleme de natură politică, socială și economică), ci și spre cele percepute ca având un nivel ridicat de trai și condiții favorabile de integrare. Aceasta indică și o potențială creștere în anul următor a mișcărilor secundare dinspre țările vecine celor de origine spre țările UE, dar, având în vedere reintroducerea controalelor la graniță de către anumite țări ale Uniunii, se poate vorbi și despre sporirea mișcărilor secundare în cadrul aceluiași spațiu Schengen.

În schimb, *în cazul mișcărilor de populație cu destinație directă în afara granițelor naționale, factorul natural declanșator are mai puțină influență, predominând crizele și conflictele de natură militară (Ucraina, Azerbaidjan – Armenia, Siria, Israel – Palestina, Niger, Sudan etc.), dar și politică și economică (Afganistan, Pakistan, Guineea, Coasta de Fildeș etc.)*.

O discuție aparte trebuie realizată asupra cazului *țărilor de tranzit* dintre care *unele sunt ele însele și țări de origine*, confruntându-se cu numeroase dificultăți în domeniile esențiale ale vieții sociale (Coasta de Fildeș, Senegal etc.), iar *altele, deși sunt parte a sistemului de externalizare a controlului migrației, se pot confrunta cu probleme în reținerea refugiaților și migranților ilegali pe teritoriul lor din cauza propriilor probleme de dezvoltare* (de exemplu, Tunisia, unde la începutul anului 2023 au fost înregistrate agresiuni împotriva refugiaților

¹⁰² Am inclus în acest fenomen și refugiații și solicitanții de azil, dar, după cum am arătat pe parcursul lucrării, reprezintă categorii distincte ce sunt analizate în consecință.

subsaharieni), *a lipsei de voință politică* (precum în cazul anulării de către noua juntă militară din Niger a legislației menită să limiteze migrația către UE) sau *a existenței suspiciunii legate de infiltrarea unor elemente teroriste în grupurile de refugiați și migranți* (Pakistan).

Astfel, în anul 2024, este posibil ca fluxul de migrație dinspre țările menționate (incluzându-le aici și pe cele de tranzit) către țările europene să se intensifice.

Având în vedere faptul că 2024 reprezintă un moment important pentru UE, prin aceea că în toate cele 27 de state membre vor fi organizate alegeri pentru Parlamentul European, dar și că, în ultimii ani, a fost observată o ascensiune a partidelor de extremă dreapta al căror discurs este orientat împotriva imigranților, solicitanților de azil și refugiaților, se poate afirma că problematica migrației va fi în continuare un obiect al politizării și al securitizării, dar și un subiect al dezinformării și al propagandei străine care dorește alterarea rezultatelor alegerilor europarlamentare. Acest scenariu, cu un grad ridicat de probabilitate, implică riscuri de securitate nu doar în ceea ce privește evoluția democrației în țările de destinație, ci și în ceea ce privește grupurile de imigranți, solicitanți de azil și refugiați ale căror drepturi pot fi îngădite în temeiul realizării aceleiași securității naționale și regionale. Poate fi generată, astfel, o spirală a insecurității în care cetățenii europeni și cei ai țărilor terțe se vor regăsi în grupuri antinomice ale căror acțiuni vor pune în pericol democrația liberală și funcționarea Uniunii Europene. Astfel, nu doar că permacriza globală intensifică mișcările de populație, dar și acestea din urmă vor contribui la prelungirea și multiplicarea crizelor prin care trecem.

BIBLIOGRAFIE:

- Arab News. 2023. "Pakistan says 'repatriation plan' on course to expel illegal immigrants from Nov. 1." *Arab News. Pakistan*, October 20. Accessed 04 10, 2024. <https://www.arabnews.pk/node/2394591/pakistan>.
- Chahuneau, Louis. 2023. *Niger's repeal of migrant smuggling law prompts EU fears over curbing immigration*. 12 04. Accessed 04 10, 2024. <https://www.france24.com/en/africa/20231204-niger-s-repeal-of-migrant-smuggling-law-sets-back-eu-efforts-to-curb-immigration-flows>.
- CJUE. 2023. "HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra). „Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Spațiul de libertate,

- securitate și justiție – Politici privind controlul la frontiere, dreptul de azil și imigrarea (...)”." 06 22. Accessed 03 15, 2024. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:62021CJ0823>.
- Coface. 2024. *Global Country Risk Map*. Accessed 04 20, 2024. <https://www.coface.com/news-economy-and-insights/business-risk-dashboard/country-risk-map>.
- Council of the EU. 2023. *The Council and the European Parliament reach breakthrough in reform of EU asylum and migration system*. 12 21. Accessed 02 20, 2024. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/20/the-council-and-the-european-parliament-reach-breakthrough-in-reform-of-eu-asylum-and-migration-system/>.
- Dhingra, Reva. 2023. *Syrian refugees face a grim future without international policy shifts*. Edited by Brookings Institution. May 2. Accessed 04 15, 2024. <https://www.brookings.edu/articles/syrian-refugees-face-a-grim-future-without-international-policy-shifts/>.
- Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations. 2023. *EU launches new cooperation programmes with Morocco worth €624 million green transition, migration and reforms*. 03 02. Accessed 04 10, 2024. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/eu-launches-new-cooperation-programmes-morocco-worth-eu624-million-green-transition-migration-and-2023-03-02_en.
- Dumitrescu, Radu. 2023. "Austria rejects EC's call to allow Romania, Bulgaria into Schengen." *Romania Insider*, September 14. Accessed 04 10, 2024. <https://www.romania-insider.com/austria-rejects-commission-call-romania-bulgaria-schengen-2023>.
- European Commission. 2024. "Member States' notifications of the temporary reintroduction of border control at internal borders pursuant to Article 25 and 28 et seq. of the Schengen Borders Code." Accessed 04 10, 2024. https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/11934a69-6a45-4842-af94-18400fd274b7_en?filename=Full%20list%20of%20MS%20notifications_en.pdf.
- . 2023. *The European Union and Tunisia come to an agreement on a EUR 150 million programme*. 12 20. Accessed 04 10, 2024. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6784.
- European Council. 2023. *Ukrainian refugees: EU member states agree to extend temporary protection*. 09 28. Accessed 03 12, 2024. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/09/>

28/ukrainian-refugees-eu-member-states-agree-to-extend-temporary-protection/.

- European Parliament. 2024. "MEPs approve the new Migration and Asylum Pact." 04 10. Accessed 04 11, 2024. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240408IPR20290/meps-approve-the-new-migration-and-asylum-pact>.
- . 2022. "Walls and fences at EU borders." European Parliament, October 22. Accessed 03 20, 2024. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733692/EPRS_BRI\(2022\)733692_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733692/EPRS_BRI(2022)733692_EN.pdf).
- Eurostat. 2024c. "Asylum applicants by type, citizenship, age and sex - annual aggregated data [migr_asyappctza__custom_10779976]." 03 26. Accessed 04 09, 2024. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_asyappctza__custom_10779976/default/table?lang=en.
- . 2024f. "Asylum applicants by type, citizenship, age and sex - annual aggregated data. Afghanistan." 19, 2024 04. Accessed 04 23, 2024. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_asyappctza__custom_11031140/default/table?lang=en.
- . 2024e. *Asylum applicants by type, citizenship, age and sex - annual aggregated data. Syria*. 04 19. Accessed 04 22, 2024. doi:10.2908/migr_asyappctza.
- . 2024b. "Asylum applicants by type, citizenship, age and sex - monthly data [migr_asyappctzm__custom_10697519]." 04 03. Accessed 04 03, 2024. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYAPPCTZM/default/table?lang=en.
- Eurostat. 2024a. "Asylum applications - annual statistics." European Commission. Accessed 04 02, 2024. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics&oldid=558844.
- . 2024d. "Beneficiaries of temporary protection at the end of the month by citizenship, age and sex - monthly data." 04 08. Accessed 04 12, 2024. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_asytpsm__custom_10845217/default/table?lang=en.
- Finnish Border Guard. 2024. *The Eastern border barrier fence*. Accessed 04 15, 2024. <https://raja.fi/en/the-eastern-border-barrier-fence>.
- Freedom House. 2024. *Freedom in the World 2024. The Mounting Damage of Flawed Elections and Armed Conflict*. Freedom House. Accessed 04 10, 2024. <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://freedomhouse.org/sites/d>

- efault/files/2024-02/FIW_2024_DigitalBooklet.pdf&ved=2ahUKEwjAhq374NeFAxVJhP0HHXi7CeAQFnoECA8QAQ&usg=AOvVaw0zufk_VtD3WFb5Ud_kms5f.
- Frontex. 2024a. *Annual Brief 2023*. Warsaw: Frontex. Accessed 03 25, 2024. https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/General/Annual_Brief_2023.pdf&ved=2ahUKEWjWqvPhmrKFAxXI9wIHHYm0DlqQFnoECBMQAQ&usg=AOvVaw1Kf7Zm_zrMjFQ2XsYQOwiY.
- . 2024b. "Detections of illegal border-crossings statistics download (updated monthly)." 04 03. Accessed 04 03, 2024. https://www.frontex.europa.eu/assets/Migratory_routes/2024/Monthly_detections_of_IBC_2024_03_04.xlsx.
- Horwood, Chris, and Bram Frouws. 2023. *Mixed Migration Review 2023. Highlights. Interviews. Data*. Mixed Migration Centre. Accessed 03 20, 2024. <https://mixedmigration.org/wp-content/uploads/2023/11/Mixed-Migration-Review-2023.pdf>.
- Institute for Economics & Peace. 2024. "Global Terrorism Index 2024: Measuring the Impact of Terrorism." Sydney. Accessed 04 10, 2024. <http://visionofhumanity.org/resources>.
- International Crisis Group. 2024. *CrisisWatch*. March. Accessed 03 10, 2024. <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch>.
- IOM. 2024d. *DTM Europe - Mixed Migration Flows to Europe, Yearly Regional Report (January - December 2023)*. Vienna: IOM.
- . 2024b. *Migration Flow to Europe. Arrivals*. 04 08. Accessed 04 16, 2024. <https://dtm.iom.int/europe/arrivals>.
- . 2024c. *Migration Flow to Europe. Dead and Missing*. 04 08. Accessed 04 16, 2024. <https://dtm.iom.int/europe/dead-and-missing>.
- IOM. 2024a. *Ukrainians and Third-Country Nationals Crossing Back to Ukraine - 2023 Regional Analysis*. Vienna: IOM. Accessed 04 10, 2024. <https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/Ukraine%20Response%20-%20Crossing%20Back%20to%20Ukraine%20-%202023%20Regional%20Analysis.pdf>.
- La Moncloa. 2023. *Spain and Morocco strengthen cooperation on migration*. 02 02. Accessed 04 10, 2024. https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/news/Paginas/2023/20230202_spain-morocco-migration.aspx.
- Lau, Stuart. 2023. "Estonia builds new fence on Russian border." *Politico*. December 13. Accessed 03 20, 2024. <https://www.politico.eu/>

article/estonia-russia-ukraine-war-builds-new-fence-on-russian-border/.

- MMC. 2023a. *Quarterly Mixed Migration Update: Europe. Quarter 1 - 2023*. Mixed Migration Centre. Accessed 04 10, 2024. <https://mixedmigration.org/resource/quarterly-mixed-migration-update-eu-q1-2023/>.
- MMC. 2023b. *Quarterly Mixed Migration Update: Europe. Quarter 2 - 2023*. Mixed Migration Centre. Accessed 04 10, 2024. <https://mixedmigration.org/resource/quarterly-mixed-migration-update-eu-q2-2023/>.
- MMC. 2023c. *Quarterly Mixed Migration Update: Europe. Quarter 3 - 2023*. Mixed Migration Centre. Accessed 04 10, 2024. <https://mixedmigration.org/resource/quarterly-mixed-migration-update-eu-q3-2023/>.
- MMC. 2024. *Quarterly Mixed Migration Update: Europe. Quarter 4 - 2023*. Mixed Migration Centre. Accessed 04 10, 2024. <https://mixedmigration.org/resource/quarterly-mixed-migration-update-eu-q4-2023/>.
- Munich RE. 2023. *Nat cat loss events 2023*. Accessed 04 04, 2024. https://www.munichre.com/content/dam/munichre/mrwebsitespresreleases/MunichRe-NatCat-2023-world-map.pdf/_jcr_content/renditions/original/MunichRe-NatCat-2023-world-map.pdf.
- Nasser, Rabie, Wajdi Wahbi, Mohammad Kiki, Mohammad Al-Asadi, Ramia Ismail, and Nabil Marzouk. 2023. *The Impact of the Earthquake in Syrira. The Missing Developmental Perspective in the Shadow of Conflict*. Univeristat Wien & Syrian Center for Policy Research. Accessed 04 15, 2024. <https://reliefweb.int/attachments/194189d0-9897-4896-8feb-049e6d85f0fe/The%20Impact%20of%20the%20Earthquake%20in%20Syria%20-%20SCPR%20%28EN%29.pdf>.
- NOAA. 2024. *Earthquakes. Afghanistan 2023*. Accessed 04 22, 2024. doi:10.7289/V5TD9V7K.
- Nord, Marina, Martin Lundstedt, David Altman, Fabio Angiolillo, Cecilia Borella, Tiago Fernandes, Lisa Gastaldi, Ana Good God, Natalia Natsika, and Staffan I. Lindberg. 2024. *Democracy Report 2024: Democracy Winning and Losing at the Ballot*. University of Gothenburg: V-Dem Institute. Accessed 04 15, 2024. https://v-dem.net/documents/44/v-dem_dr2024_highres.pdf.
- OCHA. 2023. "Humanitarian Needs and Response Plan Ukraine." Accessed martie 4, 2024. <https://reliefweb.int/attachments/7d7e>

199b-d658-42ba-867d-a4bd2d64c964/Ukraine%20HNRP%202024%20Humanitarian%20Needs%20and%20Response%20Plan%20EN%2020240110.pdf.

- Panara, Marlène. 2024. "Guinea: An 'uninterrupted cycle of violence' is pushing tens of thousands of people into exile." *Info Migrants*. 01 25. Accessed 04 20, 2024. <https://www.infomigrants.net/en/post/54738/guinea-an-uninterrupted-cycle-of-violence-is-pushing-tens-of-thousands-of-people-into-exile>.
- The Fund for Peace. 2024. *Comparative Analysis: Afghanistan, Côte d'Ivoire, Guinea, Senegal, Syria*. April 30. Accessed April 30, 2024. <https://fragilestatesindex.org/comparative-analysis/>.
- The Global Economy. 2024. "Ivory Coast: Happiness index." Accessed 04 24, 204. <https://www.theglobaleconomy.com/Ivory-Coast/happiness/>.
- UE. 2016. "Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontoerelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (text codificat)." *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. 03 23. Accessed 02 20, 2024. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0399>.
- UNHCR & UNDP. 2024. "Regional Strategic Overview 2024." 3RP. Regional Refugee & Resilience Plan. Accessed 04 15, 2024. https://www.3rpsyriacrisis.org/wp-content/uploads/2024/04/Regional_Strategic_Overview_2024_full.pdf.
- UNHCR. 2024c. *Afghanistan situation*. February 29. Accessed 04 22, 2024. https://data.unhcr.org/en/situations/afghanistan?_gl=1*_1me261w*_rup_ga*MTM5OTA4MjgyNS4xNzA1MDQzOTc5*_rup_ga_EVDQTJ4LMY*MTcxMzg1MzMwOS40MS4xLjE3MTM4NTQ3ODQuMTMuMC4w*_ga*MTM5OTA4MjgyNS4xNzA1MDQzOTc5*_ga_N9CH61RTNK*MTcxMzg1MzMwOS4yLjEuMTcxMzg1NDQyNS4wLjAuMA.
- UNHCR. 2023f. *Eight Regional Survey on Syrian Refugees' Perceptions & Intentions on Return to Syria. Egypt, Iraq, Lebanon, Jordan*. UNHCR. Accessed 04 15, 2024. <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://data.unhcr.org/en/documents/download/100851&ved=2ahUKEwinq-rh1teFAxXbhP0HHch4BoEQFnoECBkQAQ&usg=AOvVaw1EbTO2MgTxL4Tuvxf5RZAv>.

- UNHCR. 2023a. *Global Compact on Refugees. Indicator Report*. UNHCR. Accessed 02 15, 2023. <https://www.unhcr.org/media/2023-global-compact-refugees-indicator-report>.
- UNHCR. 2023b. *Mid-Year Trends 2023*. Copenhagen: Statistics and Demographics Section. UNHCR Global Data Service. Accessed 03 22, 2024. <https://www.unhcr.org/mid-year-trends>.
- UNHCR. 2023g. *Morocco Factsheet. January 2023*. UNHCR. The UN Refugee Agency. Accessed 04 20, 2024. <https://reporting.unhcr.org/morocco-factsheet>.
- UNHCR. 2024d. *Morocco Factsheet. January 2024*. UNHCR. The UN Refugee Agency. Accessed 04 20, 2024. <https://reporting.unhcr.org/morocco-factsheet-7041>.
- UNHCR. 2023e. *Operational Update - Syria*. UNHCR. The UN Refugee Agency. Accessed 04 15, 2024. <file:///C:/Users/sarcinschi.alexandra/Downloads/UNHCR%20Syria%20Operational%20Update%20-%20November%202023.pdf>.
- UNHCR. 2024e. *Overview - Forcibly Displaced and Stateless Persons. December 2023*. UNHCR. The UN Refugee Agency. Accessed 04 30, 2024. <https://data.unhcr.org/en/documents/download/106296>.
- . 2023c. *Refugee Data Finder*. 10 25. Accessed 04 11, 2024. <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/insights/annexes/trends-annexes.html?situation=1>.
- . 2024f. *Sahel Refugee Crisis*. Accessed 04 30, 2024. <https://www.unrefugees.org/emergencies/sahel-crisis/>.
- . 2024a. *Syria Refugee Crisis Explained*. March 13. Accessed 04 20, 2024. <https://www.unrefugees.org/news/syria-refugee-crisis-explained/#WhendidtheSyrianrefugeecrisisbegin?>
- UNHCR. 2022c. *Tunisia Registration Factsheet. December 2022*. UNHCR. The UN Refugee Agency. Accessed 04 20, 2024. <https://data.unhcr.org/en/documents/details/98283>.
- UNHCR. 2023h. *Tunisia Registration Factsheet. December 2023*. UNHCR. The UN Refugee Agency. Accessed 04 20, 2024. <https://data.unhcr.org/en/documents/details/105546>.
- UNHCR. 2022b. "Ukraine Situation Flash Update #37." Accessed 04 10, 2024. https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine?_gl=1*ci6bdj*_rup_ga*MTM5OTA4MjgyNS4xNzA1MDQzOTc5*_rup_ga_EVDQTJ4LMY*MTcxMjkwNzA2NS4zNC4xLjE3MTI5MDg0NTQuMjMuMC4w*_ga*MTM5OTA4MjgyNS4xNzA1MDQzOTc5*_ga_X2YZPJ1XWR*MTcxMjkwNzA2NS4xNi4xLjE3MTI5MDg0NTQuMjMuMC4w#_ga.

- UNHCR. 2023d. "Ukraine Situation Flash Update #62." Accessed 04 10, 2024. https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine?_gl=1*ci6bdj*_rup_ga*MTM5OTA4MjgyNS4xNzA1MDQzOTc5*_rup_ga_EVDQTJ4LMY*MTcxMjkwNzA2NS4zNC4xLjE3MTI5MDg0NTQuMjMuMC4w*_ga*MTM5OTA4MjgyNS4xNzA1MDQzOTc5*_ga_X2YZPJ1XWR*MTcxMjkwNzA2NS4xNi4xLjE3MTI5MDg0NTQuMjMuMC4w#_ga.
- UNHCR. 2023i. *UNHCR Cote d'Ivoire Situation Report on Asylum Seekers in the North. 31 December 2023*. UNHCR. The UN Refugee Agency. Accessed 04 24, 2024. <https://data.unhcr.org/en/documents/details/105860>.
- UNHCR. 2024b. *UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP). External Update: Afghanistan Situation #31. As of 1 January 2024*. UNHCR. The UN Refugee Agency. Accessed 04 10, 2024.
- . 2022a. "What can the European Union do to better protect refugees?" Accessed 03 15, 2024. <https://www.unhcr.org/europeanunion/wp-content/uploads/sites/70/2022/02/UNHCR-Key-Calls-to-EU-to-Better-Protect-Refugees-Brochure.pdf>.
- UNICEF. 2024. "Humanitarian Report No. 3. Guinea." Accessed 04 20, 2024. www.unicef.org/appeals/guinea/situation-reports.
- USA for UNHCR. 2024. *Refugee Statistics*. Accessed 03 22, 2024. <https://www.unrefugees.org/refugee-facts/statistics/>.
- WFP. 2024. *Guinea. Annual Country Report 2023. Country Strategic Plan 2019 - 2024*. World Food Programme. Accessed 04 20, 2024.
- World Bank. 2023. *Afghanistan Economic Monitor*. World Bank. Accessed 04 10, 2024. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/cdfea1bf5a7804a1f570bc20b433897a-0310012023/original/Afghanistan-Economic-Monitor-November-2023.pdf>.
- World Bank. 2024a. "Syrian Arab Republic." Accessed 04 22, 2024. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/65cf93926fdb3ea23b72f277fc249a72-0500042021/related/mpo-syr.pdf>.
- . 2024b. *The World Bank in Guinea*. Accessed 04 20, 2024. <https://www.worldbank.org/en/country/guinea/overview#1>.
- . 2022. *The World by Income and Region*. Accessed 04 10, 2024. <https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/the-world-by-income-and-region.html>.